

Українська мова

5 клас

**Сьогодні
14.05.2025**

Урок № 133

Вимова й інтонація

**Вже пролунав шкільний дзвінок,
Покликав всіх нас на урок.
Рівненько стали. Все. Вже час,
Роботу починає клас.
За парти всілися зручненько,
Поклали руки всі гарненько.
Готові? Так.
А настрій як? Клас!
Тож успіх всіх чекає нас!**

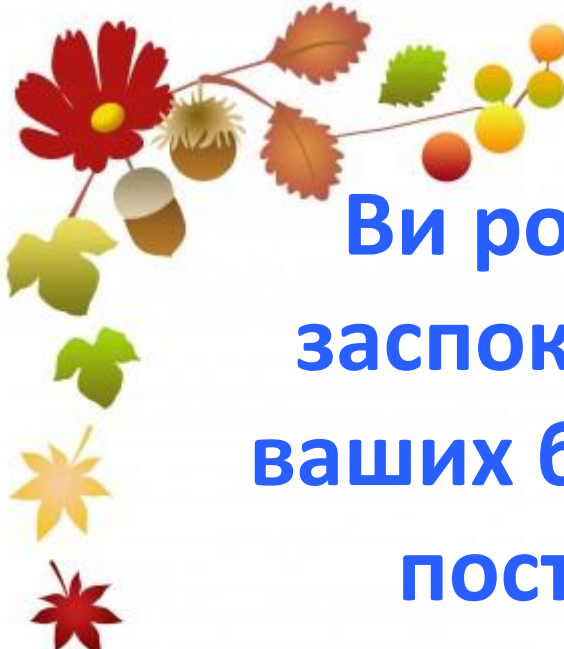
Якщо у вас на душі
похмуро...

Згадайте, що після дощу
часто буває райдуга!

Ви роздратовані, але
заспокойтесь, адже від
ваших блискавок можуть
постраждати інші!

**Нехай у вас на
душі буде
сонячно!
Своїм теплом
ви зможете
зігріти своїх
друзів!**

Сьогодні

Перевірка домашнього завдання

Сьогодні

Запишіть сьогоднішню дату

Класна робота

визнання, жоржина,
пелюстка

1. Чи змінюєте ви манеру спілкування, тон голосу, лексичні одиниці залежно від того, з ким говорите?
2. Що таке інтонація?
3. Чому так важливо інтонувати своє висловлення?

Відповідно до запитань
сформулюйте особисті цілі.

Прочитайте епіграфи до уроку. Прокоментуйте їх, пояснюючи, як ви розумієте їхній зміст і чи погоджуєтеся з думками авторів. Чому інтонації приділяють таку увагу?

Інтонація - це мелодія, яку ви обираєте для своїх слів (Дж. Борґ).
Якщо слова не переконують, треба змінити інтонацію (Є. Іваницький).
Інтонація - косметика для слова (В. Красовський).
Інтонація - це ювелірна прикраса для голосу (Г. Симанович).

1. Гучний голос асоціюється з прагненням нав'язати свою волю. Але людей, які розмовляють надто тихо, можуть сприймати як невпевнених чи сором'язливих.

2. Вільна, впевнена мова має подібний до співу ритм, тому її легко слухати. Монотонне мовлення звучить нудно. А якщо ви звучите нудно, то й люди думають, що ви й самі нудні.

3. Темп впливає на розбірливість мовлення. Також співрозмовник може подумати, що ви поспішаєте або тривожитеся (За Дж. Борґом).

Що їх об'єднує?

Про які невербальні засоби спілкування йдеться?

Чи погоджуєтеся ви з автором?

Якщо вам траплялися такі випадки в житті, розкажіть про це.

Інтонація – (від лат. *intono* — голосно виголошую) сукупність мелодики (тону), ритму, темпу, наголосу. Мовці дотримуються різної інтонації, читаючи поетичні і прозові тексти різної тематики. Коли, наприклад, читаємо гумореску, байку, обов'язково має звучати інтонація легкої іронії, сміху.

Логічний наголос – це виділення голосом слова в реченні для підкреслення його логічного (смислового) значення.

У кожному тексті є слова, на які завжди падає логічний наголос. Ці слова називають дійову особу, про яку вперше йдеться. Такою дійовою особою може бути людина, предмет, конкретні чи абстрактні поняття. Якщо ж у тексті ці образи повторюються, вони ніколи не виділяються логічним наголосом.

Пауза – це тимчасова зупинка, перерва у мовленні. Поділ мовлення на окремі інтонаційно оформлені частини допомагає відчутти повну чи відносну завершеність думки.

Вправа 559. Прочитайте текст, дотримуючись норм вимови. Правильно інтонуйте настрій. Зверніть увагу на інтонацію й паузи

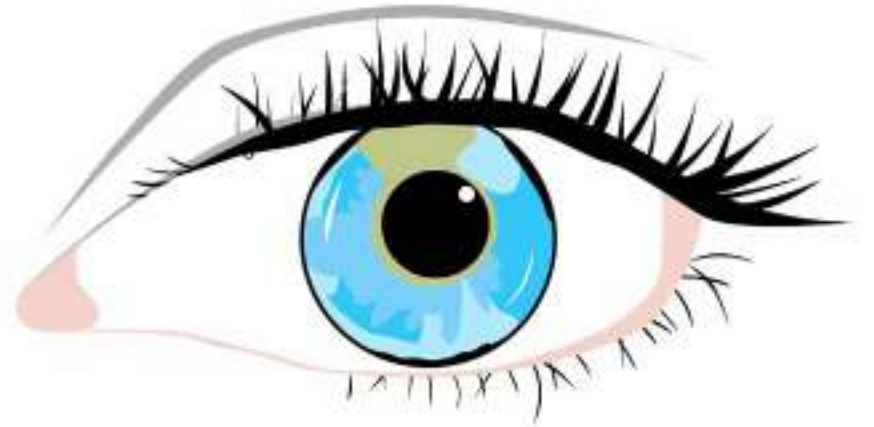
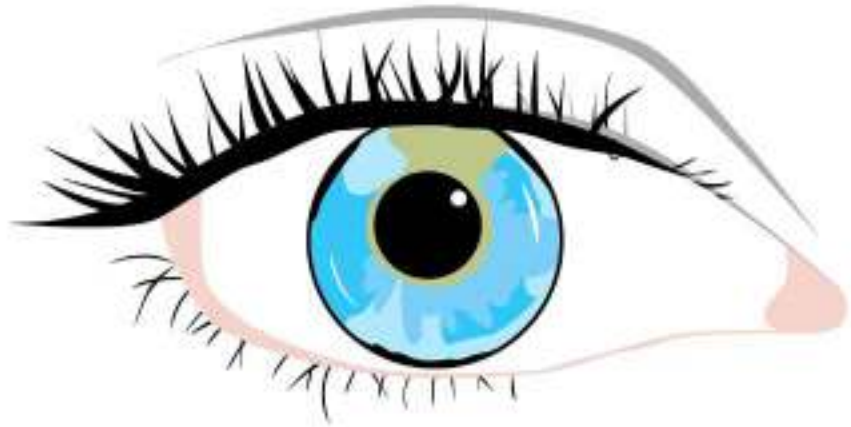
Розмалюю настрій свій в кольори осінні,
В жовтий і червоний. А захочу – в синій.
І додам по крапельці я всі барви в міру,
Щоб здалась веселкою ця буденність сіра.
Заховаю смуток свій в кущик хризантеми,
А якісь невдачі – у траву зелену.
В пелюстках гарячих жовтої жоржини
Усмішка хай сяє в цю осінню днину.

Ольга Дриль

А які кольори для свого настрою оберете ви? Розкажіть про це.

Вправа 560. Прочитайте. Які ознаки наголосу виділяє мовознавець?
Поясніть такі характеристики наголосу, як: вільний, рухливий, логічний

1. Іноді про наголос говорять, що це паспорт слова. Справді, за допомогою наголосу можна розрізняти слова, що складаються з однакових звуків (замок і замок). Словесний наголос називають «биттям серця» в слові. Погодимося із таким порівнянням: наголос зумовлює звукове обличчя слова (В. Русанівський).

**Вправа 561. Чітко вимовляйте голосні [о] та [а] у словах в усіх позиціях.
Запишіть свою вимову на диктофон і прослухайте**

**Поради – параді, лопата – лапатий,
копати – капати, згонити – зганяти,
скотити – скачати, допомогти
–допомагати, кропити – краплі, голова
– глава.**

Вправа . Прочитайте різним тоном фразу, кожного разу наголошуючи інше слово. Що змінюється у результаті?

**«Ти хочеш, щоб я
пішов?»**

Мені вдалося / не вдалося на уроці...
Найбільше мене зацікавили такі завдання...
Своїми досягненнями сьогодні я вважаю... Я
неодмінно врахую...

с. 247 Впр. 563 завдання на
вибір письмово.

Сьогодні

Рефлексія «Острів»

Оберіть острів, на який ви б завітали
у кінці уроку

Інтересу

Радості

Успіху

Незадоволення

Суму